

Schilderijen met de lichte melancholie van vage herinneringen

Tentoonstelling: Schilderijen van Willem van Althuis. Tot 20/2 in Galerie Thom Mercur, Noorderhaven 101, Harlingen. Geopend: za. en zo. 10-16 uur.

Door BAS ROODNAT

De 25 schilderijen van Willem van Althuis die Thom Mercur exposeert in zijn Harlingse galerie overspannen de periode tussen 1973 en vandaag. Aangezien deze 62-jarige autodidact omstreeks zijn veertigste met schilderen begon en pas in 1971 voor het eerst met zijn werk naar buiten trad, kunnen we spreken van een, zij het bescheiden, overzichtstentoonstelling. Van Althuis heeft van het begin af aan een even persoonlijke als subtiele techniek gehanteerd en ontwikkeld, met dunne penseeltjes schildert hij nat in bijna droog aan bijvoorbeeld monochromen, waarin grijs verloopt naar blauwgrijs zonder dat er ergens een scheiding tussen die tinten is aan te wijzen. Of in dergelijke overgangen van rood naar zwart en weer terug naar rood, of van zwart naar blauw en weer terug.

Hij werkt met heel dun opgebrachte olieverf, waardoor de structuur van het linnen in die in zichzelf verdoezelende composities blijft meespelen. Zijn vrijwel altijd kleine schilderijtjes hebben de stemming van vervaagde herinneringen die iedereen wel in

hoofd en hart heeft, beelden van iets dat men ooit waarnam maar die hun omtrekken verloren tot er een af en toe terugkerende emotie van lichte melancholie overbleef.

Willem van Althuis zelf spreekt van *vertalingen* van de werkelijkheid die in zijn geval niet simpel genoeg kan zijn. Zo schilderde hij de contouren van het stationnetje bij het Friese Dronrijp om die voorstelling in een volgend doek te transformeren, te vertalen in een kleurstelling van horizontale in elkaar vervloeiende banen. Een hele periode lang was voorts het onaanzienlijke gebouwtje van de voormalige visafslag bij Laaxum (in Gaasterland aan de IJsselmeerkust) de aanleiding voor een reeks schilderijtjes waarin het lage, langwerpige loodsje steeds in een iets ander verloop van blauwgrijzen en grijsblauwen werd verneveld.

Per jaar ongeveer heeft Van Althuis een nieuwe figuratieve aanleiding nodig om die daarna in abstracte mijmeringen te vertalen. Een pakhuisje, een bruggetje, een stationnetje, altijd in een wat mistige atmosfeer waarin details onzichtbaar geworden zijn in composities van vlakken en banen. In Harlingen is te zien dat hij de laatste jaren nog dichter dan voorheen bij huis bleef. Hij had genoeg aan de spelden in een speldekussen, aan gevouwen en/of gescheurde vellen papier als compositorische dragers van zijn onnavolgbare overgangen tussen blauw en blauwzwart, of van grijs naar bijna wit.

De expositie bij Mercur biedt de gelegenheid opnieuw kennis te maken met een van die natuurtalenten waaraan Friesland zo rijk was en is. Van Althuis is van huis uit een boerenzoon die na de Tweede Wereldoorlog naar Amerika ging, waar hij zich met de meest onaanzienlijke baantjes in leven hield tot hij, teruggekeerd naar Friesland, in Heerenveen stratemaker werd. Getekend had hij altijd al, het schilderen kwam pas later, waarbij hij vrijwel onmiddellijk de weg insloeg naar het in kleurstellingen oplossen van figuratieve aanleidingen. Bij de tentoonstelling verscheen een catalogus (f 25.-) met een tekst van Betty van Garrel.